

Lausunto luonnokseen hallituksen esityksestä jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamiseksi
Diaarinumero: VN/538/2019

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi jätelakipaketin kansallisesta toimeenpanosta.

Esityksellä pantaisiin täytäntöön EU:ssa hyväksytyt uudet jätealan säädökset sekä tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä annettuun SUP-direktiiviin sisältyvät tuotekiellot ja merkintävaatimukset. Lisäksi esityksellä toteutetaan Sanna Marinin hallituksen ohjelman strategiseen kokonaisuuteen "Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi" sisältyviä kirjauksia, joilla lisätään jätteen kierrätystä ja siten vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä. EU:ssa hyväksytty ns. jättesäädöspaketti sisältää neljä jätteen direktiiviä, joilla muutetaan kuutta jätteen direktiiviä: jätedirektiiviä, pakkausjätedirektiiviä, kaatopaikkadirektiiviä, romuajoneuvodirektiiviä, paristo- ja akkudirektiiviä sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromudirektiiviä. Direktiivimuutokset on pantava täytäntöön jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä 5.7.2020 mennessä. SUP-direktiiviin sisältyviä tuotekielloja ja merkintävaatimuksia on sovellettava 3.7.2021 alkaen. Esitykseen sisältyvät myös ehdotukset pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annettua POP-asetusta täydentäviksi säännöksiksi sekä aluskierrätysasetusta täydentävien jätelain säännösten muuttamisesta. Lisäksi esitetään joitakin kansallisiin jätelainsäädännön kehittämistarpeisiin perustuvia ehdotuksia, esimerkiksi jätteiden kuljettajien ja välittäjien hyväksymismenettelyjä ja rangaistuksia koskevien säännösten muuttamiseksi. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan muutettavaksi jätelakia sekä ympäristönsuojelulakia, kemikaalilakia, rikoslakia sekä lakia rikesakkorikkomuksista.

Jätelain 1 §:n kiertotalouden edistämistä koskeva lisäys: Teknologiateollisuus tukee luonnoksessa esitettyä tavoitetta edistää kiertotaloutta ja vaikuttaa näin luonnonvarojen ylikäyttöön, ilmastonmuutokseen sekä luonnon köyhtymiseen. Jätelain avulla näihin voidaan osaltaan vaikuttaa, mutta tärkeää on muistaa, että tärkeimmät päätökset liittyen kiertotalouden edistämiseen, luonnonvarojen käyttöön, ilmastonmuutokseen tai luonnon köyhtymiseen tapahtuvat aikaisemmassa, suunnitteluvaiheessa. Teknologiateollisuus haluaa korostaa, että kiertotaloutta edistetään parhaiten luomalla yrityksille edellytykset edistää kiertotaloustavoitteita markkinaehtoisesti. Lisäksi haluamme painottaa aineiden ja tuotteiden elinkaarinäkökulmaa ja sitä, että aine-tuote-jäte-lainsäädäntöjen rajapintojen esteitä kiertotaloudelle poistetaan. Lisäksi painotamme riskiperusteisuutta jätteiden vaaraominaisuuksien arvioinnissa: jos aineen tai esineen elinkaaren aikainen käyttö ei aiheuta terveys- tai ympäristövaaraa, sille ei tulisi tuoda vaarallisia aineita tai esineitä koskevia lainsäädännöllisiä vaatimuksia.

Teknologiateollisuus pitää tärkeänä, että jätteen, sivutuotteen ja jätteeksi luokittelun päättymisen määritelmät ovat unionitasolla harmonisoituja, sillä tällä hetkellä lähtömaassa EoW-luokittelun saanut tuote-erä voi olla toiseen maahan saapuessaan jätettä. Perimmäisen tavoitteen - Euroopan siirtyminen kohti kiertotaloutta - kannalta jätteen sääntelyä on katsottava kokonaisvaltaisesti. Tällöin keskeisessä asemassa on paitsi nyt valmisteilla oleva jätelain uudistus siihen liittyvine muine lakeineen, myös kansainvälisiä jättesiiroja säätelevä normisto.

Jätteen, sivutuotteen ja jätteeksi luokittelun päättymisen määritelmät eivät nähdäksemme vielä nyt esitetyssä muodossaan edistä parhaalla mahdollisella tavalla direktiivin tavoitteita kiertotalouden toteutumisesta. Säännösehdoituksessa sivutuotteeksi mainitaan muun muassa, että aineiden ja esineiden jatkokäytöstä on oltava varmuus. Ehdotamme, että säännöstä voisi tarkentaa korvaamalla varmuus-sanalla, että aineiden tai esineiden jatkokäyttö on teknisesti mahdollista.

Kannatamme jäsenyrityksemme Outokumpu Stainless Oy:n lausunnon yksityiskohtaisempia kantoja jätteen, sivutuotteen ja jätteeksi luokittelun päättymisen määritelmiin.

Ehdotetun jätelain 5b §:n mukaan ympäristölupaviranomainen voi tietyissä tilanteissa päättää tapauskohtaisesti jätteeksi luokittelun päättymisestä. Menettelyä tapauskohtaisesta jätteeksi luokittelun päättymisestä tulisi jatkossa kehittää ympäristönsuojelulain mukaista ilmoitusmenettelyä vastaavaksi menettelyksi. Säännösehdotuksessa on nyt esitetty menettelyksi ympäristönsuojelulain mukaista lupamenettelyä, mutta se on menettelynä tarpeettoman raskas tähän tarkoitukseen, eikä siten edistä parhaalla mahdollisella tavalla kiertotalouden toteutumista.

Haluamme muistuttaa myös jätteen vaaraominaisuuksien olemassa olevasta, jätepuitedirektiivin III mukaisesta, luokittelusta. Siinä sanotaan, että määriteltyjä pitoisuusrajoja ei sovelleta kiinteässä muodossa oleviin puhtaisiin metalliseoksiin, jollei ole osoitusta siitä, että ei-metalliset vaaralliset aineet ovat saastuttaneet metalliosia käsittelyn aikana niin, että jätteellä on vaarallisia ominaisuuksia. Lisäksi siinä todetaan, että olisi huolehdittava siitä, ettei metalliromua luokitella virheellisesti jätteeksi.

Jätelain 9 §:ään tuotteita koskeviksi huolehtimisvelvollisuuksiksi ja kielloiksi on ehdotettu lisättäväksi muun muassa maininta kriittisistä raaka-aineista. Säännöksen mukaan tuotteen valmistajan tulisi ko. lain tavoitteiden saavuttamiseksi mahdollisuuksien mukaan huolehtia siitä, että kriittisiä raaka-aineita sisältävä tuote on uudelleenkäytettävä ja jätteenä kierrätettävä. Katsomme, että säännös jättää epäselväksi, mitä kriittisillä raaka-aineilla tässä yhteydessä tarkoitetaan ja millaisia velvollisuuksia se tuo yritystasolla.

Teknologiateollisuus ry kannattaa tuottajavastuun tarkoituksenmukaista ja kustannustehokasta toteutusta, jossa toimijoiden asiantuntemusta voidaan hyödyntää myös alan viestintään ja vaikuttamistoimiin. Nähdäksemme materiaali-kohtaisten silojen purkamisen ja tuottajavastuun velvoitteiden hoitaminen yhden toimijan kautta on oikeasuuntainen ja kannatettava ehdotus, kuitenkin niin, että siirtymäkauden toteutus mietitään erikseen. Kannatamme sitä, että tuottajayhteisöjen olisi taattava tuottajille mahdollisuus hoitaa eri tuotteita koskevat tuottajavastuovelvoitteensa yhden toimijan kautta. Pakkausten tuottajayhteisön toimialan tulisi kattaa kaikki pakkausmateriaalit. Lisäksi on hyvä, että tuottajien kustannusvastuuta koskevia säännöksiä ei uloteta kattamaan sähkö- ja elektroniikkalaitteita, autonromuja ja akkuja, koska niille on jo olemassa omat vastuujärjestelmänsä.

Ehdotus jätelain 20 §:ksi: Ehdotuksen mukaan jätteen alkuperäinen tuottaja tai nykyinen tai aiempi jätteen haltija vastaisi jätehuollon kustannuksista mukaan lukien tarvittavasta infrastruktuurista ja sen toiminnasta aiheutuvista kustannuksista. Hallituksen esityksen perusteluissa on täsmennetty, että tarvittavalla infrastruktuurilla tarkoitettaisiin muun muassa keräysjärjestelmistä ja käsittelylaitoksista aiheutuvia investointi- ja ylläpitokustannuksia. Ehdotus vaatisi tarkemman selvityksen siitä, mitä muun muassa käsittelylaitoksista aiheutuvilla investointi- ja ylläpitokustannuksilla tarkoitetaan. Tämä tuottajavastuun laajennus merkitsisi tuottajille mahdollisesti satojen miljoonien eurojen lisäkustannuksia.

Ehdotus kemikaalilain 22 a §:ksi: Säännös tietojen toimittamisesta esineen sisältämistä huolta aiheuttavista aineista – eli SCIP-tietokannasta, jota Euroopan kemikaalivirasto ECHA on kehittämässä – tullaan luonnoksen mukaan liittämään kemikaalilainsäädäntöön. SCIP-tietojen toimittamisesta säättäminen nimenomaan kemikaalilaisissa on luontevaa ja perusteltua, koska asialla on selvä linkki REACH-asetukseen ja valvovaksi viranomaiseksi on tulossa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Lisäksi Teknologiateollisuus ry kannattaa SCIP-tietokannan harmonisoitua toimeenpanoa EU-tasolla, jolloin myös velvoitteen hoitamatta jättämisestä tulevat sanktiot olisivat

samansuuntaiset EU-tasolla. Teknologiateollisuus haluaa myös tuoda esille, että SCIP-tietokanta ei nykyisessä muodossaan palvele kiertotalouden edistämistä, koska kierrätysyritykset eivät näkemyksemme mukaan pysty hyödyntämään SCIP-rekisterin tietoja käsittelyprosesseissaan. Kuitenkin velvoite tuottaa valmistajille ja maahantuojille miljoonien eurojen lisäkustannukset, emmekä näe, että satsaukset toisivat toivottua hyötyä. Tietokanta ei käsittäksemme auta kierrätyssektoria poistamaan haitallisia aineita kierrosta, eikä siten edistä kiertotaloutta.